

Ornamon harjoittelubarometri 2018

ornamo

Ornamo ry

Ornamo on vuonna 1911 perustettu muotoilualan asiantuntijajärjestö, johon kuuluu yli 2 500 jäsentä. Ornamo kehittää muotoilijan ammattia ja vaikuttaa muotoilun asemaan yhteiskunnassa. Yhdistämme muotoilijat, kehitämme alan ammatillista osaamista ja toimimme muotoilualan verkostona toimialojen välillä.

Kolme neljäsosaa Ornamon jäsenistöstä tekee muotoilutyötä ja noin neljännes toimii taiteilijoina. Järjestön jäsenet työskentelevät teollisen muotoilun, tekstiili-, vaatetus- ja huonekalusuunnittelun, sisustusarkkitehtuurin, immateriaalisen suunnittelun, digitaalisten sisältöjen, käyttöliittymien, pakkaussuunnittelun sekä palvelumuotoilun, pelisuunnittelun, taidekäsityön ja taiteen aloilla.

Kirjoittaja **Saara Argillander**

Julkaisija **Ornamo**

Taitto **Minna Borg**

Copyright 2018 Ornamo ry,
lähde mainittava asiakirjaa lainatessa.

Ornamon harjoittelubarometri 2018

Kyselyn taustaa

Ornamon keväällä 2018 toteuttama harjoittelubarometri kartoittaa harjoittelukäytäntöjä kotimaisissa korkeakouluissa muotoilun alalla. Aineisto koottiin verkkokyselyllä maaliskuussa 2018. Vastauksia saatiin yhteensä 275 muotoilualan korkeakouluopiskelijalta, joista 204 oli suorittanut harjoittelun tai suoritti sitä parasta aikaa. Kysely rajattiin koskemaan vuonna 2015 tai sen jälkeen korkeakouluharjoittelun suorittaneita. Vastauksia saatiin lähes kaikista muotoilun koulutusta tarjoavista korkeakouluista: kahdesta yliopistosta ja kahdeksasta ammattikorkeakoulusta. Suurin osa kyselyn kysymyksistä oli suunnattu harjoittelun suorittaneille, mutta nekin opiskelijat, jotka eivät ole vielä suorittaneet harjoittelua, saivat jättää kyselyn loppuun avoimia kommentteja ja kertoa niissä kokemuksistaan korkeakouluharjoitteluun liittyen, tai ehdotuksia harjoittelukäytäntöjen parantamiseksi. Kyselyn lopussa pyydettyjä avoimia kommentteja kertyi 119 kappaletta. Niitä tuodaan esiin barometrissä sopivissa kohdissa.

Tulosten raportoinnissa on tehty jonkin verran vertailua ammattikorkeakoulu- ja yliopistosektorin välillä. Opintoalakohtaista vertailua ei ole tehty alakohtaisten pienten vastaajamäärien takia. Vertailua ei myöskään ole tehty eri korkeakoulujen välillä.

Keskeiset tulokset

Kyselyn tulokset osoittavat, että korkeakouluharjoittelua pidetään tärkeänä väylänä työelämään. Harjoittelusta uskotaan olevan hyötyä myöhemmin töitä haettaessa ja harjoittelun aikana opittuja työtehtäviä pidetään tarpeellisina tulevaa työuraa ajatellen. Avovastauksissa korostui, että työharjoittelua pidetään työnsaannin kannalta välttämättömänä.

”Harjoittelun jälkeen työsopimustani jatkettiin vuodella eteenpäin. Nyt viimeistelen masterinopintojani töiden ohessa ja teen pro gradu -tutkielmaa kyseiselle yritykselle.”

”Harjoittelu New Yorkissa antoi minulle itsevarmuutta tehdä töitä ulkomailla ja vahvisti omaa identiteettiäni suunnittelijana.”

”Yleisesti meidän alallamme harjoittelut ovat välttämättömiä.”

”Harjoittelu on iso osa tulevaisuuttani ja sitä mihin oikeasti haluan suuntautua.”

Kaiken kaikkiaan kyselyyn vastanneiden opiskelijoiden harjoittelukokemukset ovat pääosin myönteisiä, mutta kehitettäväkin löytyy. Kyselyn tulosten perusteella harjoitteluun ohjaamisessa on kehitettävää sekä ammattikorkeakouluissa että yliopistoissa. Erityisesti opiskelijoiden avoimen kenttään jättämissä vastauksissa korostui tarve korkeakoulun tarjoamaan tukeen harjoittelupaikan hakuvaiheessa. Opiskelijat kokivat jäävänsä koulun taholta melko yksin harjoittelupaikkaa hakiessaan. Monelle oli epäselvää, mistä apua voi pyytää.

”Harjoittelupaikkoja on todella vähän ja vaikea saada, ja koulun kautta tarjontaa ei ole.”

”Harjoittelusta ei juurikaan puhuta. Työllistymisasioista olisi kiva saada enemmän infoa ylipäänsä.”

”Toivoisin koululta edes jonkunlaista ohjausta harjoitteluun tai vaikka listaa mistä yrityksistä paikkoja voi kysyä.”

Ylivoimaisesti suurin osa vastaajista – erityisesti yliopisto-opiskelijoiden keskuudessa – oli sitä mieltä, että korkeakouluharjoittelun tulisi lähtökohtaisesti olla palkallista. Käytännössä harjoittelujen palkallisuus ei ole kuitenkaan näin hyvin toteutunut. Yliopisto-opiskelijoista yli kolmannes ilmoitti olleensa palkattomassa harjoittelussa ja ammattikorkeakouluopiskelijoista yli 70 %.

Avovastauksissa kommentteja tuli eniten juuri harjoittelun palkallisuuteen liittyen. Vastauksissa toivottiin, että palkallisia harjoittelupaikkoja olisi enemmän tarjolla ja että asenneilmapiiri muuttuisi siihen suuntaan, että harjoittelun palkallisuudesta tulisi normi.

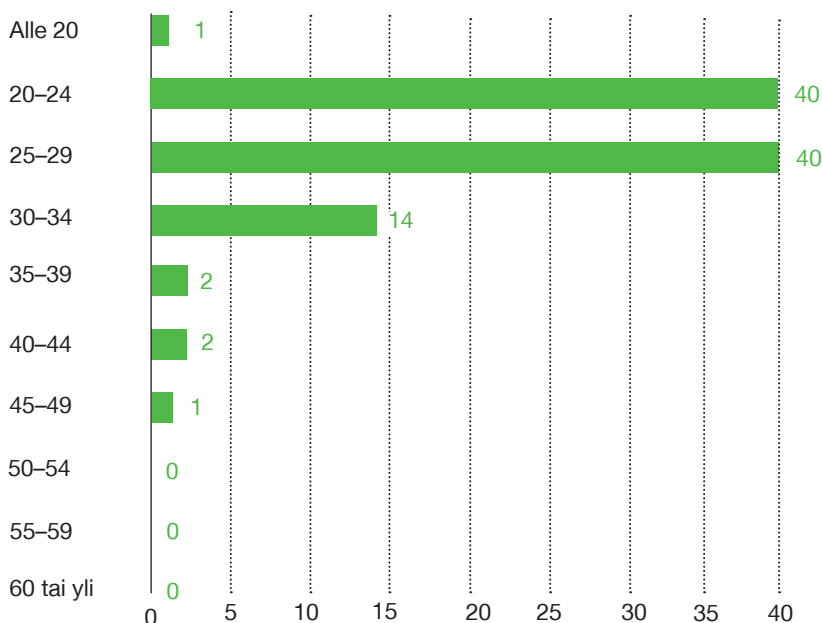
Kyselyn perusteella opintotuki on erittäin tärkeä tulon lähde harjoittelun aikana, vaikka harjoittelu olisi palkallinen. Onkin tärkeää huomioida,

että jotta opiskelija voi saada opintotukea, täytyy hänen saada harjoittelun aikana vähintään viisi opintopistettä per tukikuukausi.

”Tulevaisuudessa töiden saamisen kannalta ne (harjoittelut) ovat ehdottoman tärkeitä, ja siksi olisikin tärkeää mahdollistaa se kaikille eikä vain niille joilla on varaa.”

”Korkeakouluharjoittelusta on saatava minimipalkka, jotta kaikilla opiskelijoilla olisi yhtäläiset mahdollisuudet hyötyä harjoittelusta, ja jotta kyky tehdä harjoitteluita ei ole esim. opintotukikuukausista tai muusta tulotasosta riippuvainen, sekä jotta yritykset eivät voi hyväksikäyttää ilmaista työvoimaa.”

Kuvio 1. Ikäjakauma, prosenttia vastanneista. Vastaajien määrä 276

Lähde: Ornamon harjoittelubarometri 2018 © ORNAMO RY

Kyselyyn saatiin vastauksia lähes kaikista muotoilun koulutusta tarjoavista korkeakouluista (kuvio 4).

Eniten kyselyyn vastasi opiskelijoita seuraavilta opiskelualoilta:

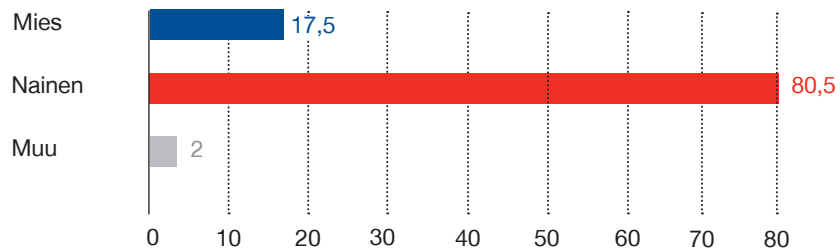
Ammattikorkeakoulut

- Sisustusarkkitehtuuri ja kalustemuotoilu (24 %)
- Muotoilu (19 %)
- Teollinen muotoilu (15 %)

Yliopistot

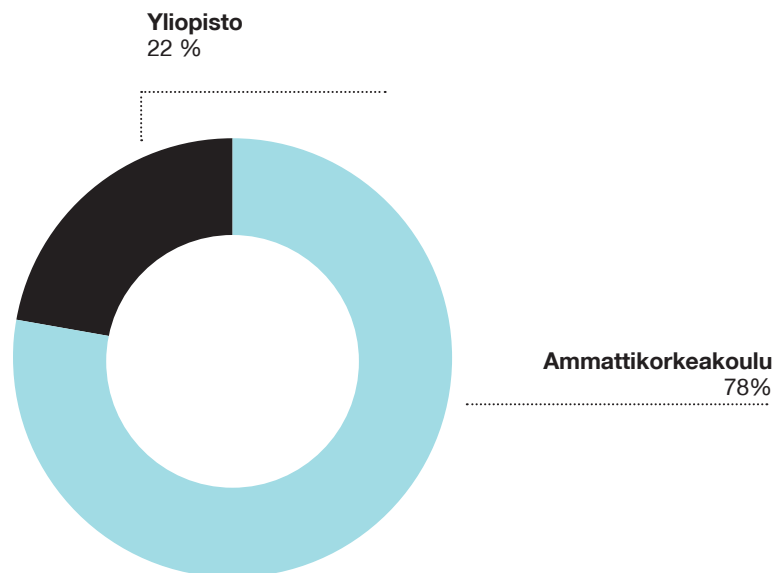
- Teollinen muotoilu (17 %)
- Muoti (13 %)
- Sisustusarkkitehtuuri ja kalustemuotoilu (12 %)

Kuvio 2. Sukupuolijakauma, prosenttia vastanneista

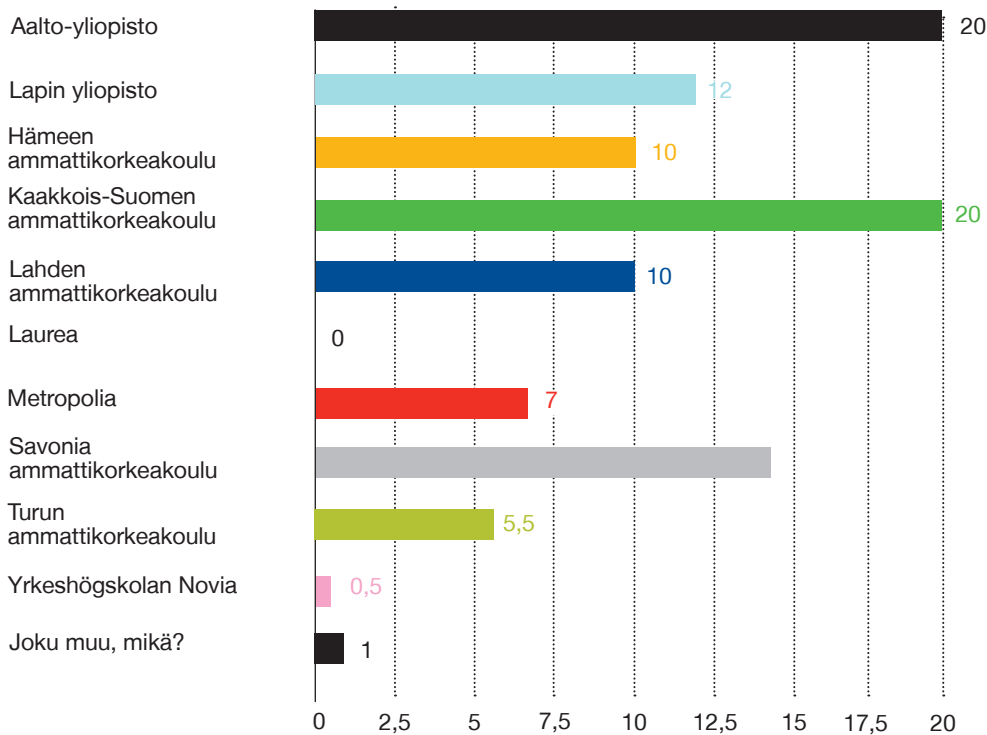
Lähde: Ornamon harjoittelubarometri 2018 © ORNAMO RY

Kuvio 3. Vastaajien jakauma ammattikorkeakoulu- ja yliopisto-opiskelijoiden kesken

Lähde: Ornamon harjoittelubarometri 2018 © ORNAMO RY

Kuvio 4. Vastajat eri korkeakouluissa, prosenttia vastanneista

Lähde: Ornamon harjoittelubarometri 2018 © ORNAMO RY

Harjoittelun suorittaminen

Kyselyyn vastanneista opiskelijoista 204 oli suorittanut korkeakouluharjoittelun vuonna 2015 tai sen jälkeen. Seuraavat kysymykset suunnattiin näille vastaajille.

Useamman kuin yhden korkeakouluharjoittelun suorittaminen on kyselyn mukaan melko yleistä. Kyselyyn vastanneista jopa 45 % oli suorittanut useamman kuin yhden harjoittelun. Heistä 84 % oli suorittanut kaksi harjoittelua, tai suoritti parhailaan toista harjoitteluaan. Tätä useammassa harjoittelussa oli ollut vain muutama opiskelija.

Suurin osa kyselyn vastaajista oli suorittanut harjoittelun kotimaassa. Tämä näkyi erityisesti ammattikorkeakouluopiskelijoiden vastauksissa. Heistä jopa 85 % oli suorittanut harjoittelun kotimaassa. Yliopistojen muotoilualoilla harjoitteluun hakeutuminen ulkomaille sen sijaan on hiukan yleisempää. Kyselyyn vastanneista yliopisto-opiskelijoista ulkomaille harjoittelun oli suorittanut neljännes, ja sekä kotimaassa että ulkomaille 10 %.

Työnantajan toimiala

Suosituimmat työnantajien toimialat kyselyyn vastaajien keskuudessa

- Muotoilun palveluyritys (20 %)
- Tekstiilien ja vaatteiden valmistus (15 %)
- Taiteet, kulttuuri ja viihde (11 %)

Työharjoittelun kesto

Kyselyn tulosten mukaan suurin osa korkeakouluopiskelijoista suorittaa harjoittelun kolmen kuukauden mittaisena (kuvio 5). Kyselyyn vastanneista yliopisto-opiskelijoista jopa puolet vastasi, että harjoittelu kesti kolme kuukautta ja ammattikorkeakouluopiskelijoistakin 38 prosenttia. Yliopisto-opiskelijoiden joukossa seuraavaksi yleisimpiä olivat puolen vuoden mittaiset harjoittelut, kun taas ammattikorkeakoulussa lyhyemmät, kaksi kuukautta kestävät harjoittelut olivat toiseksi yleisimpiä.

Työharjoittelun pakollisuus

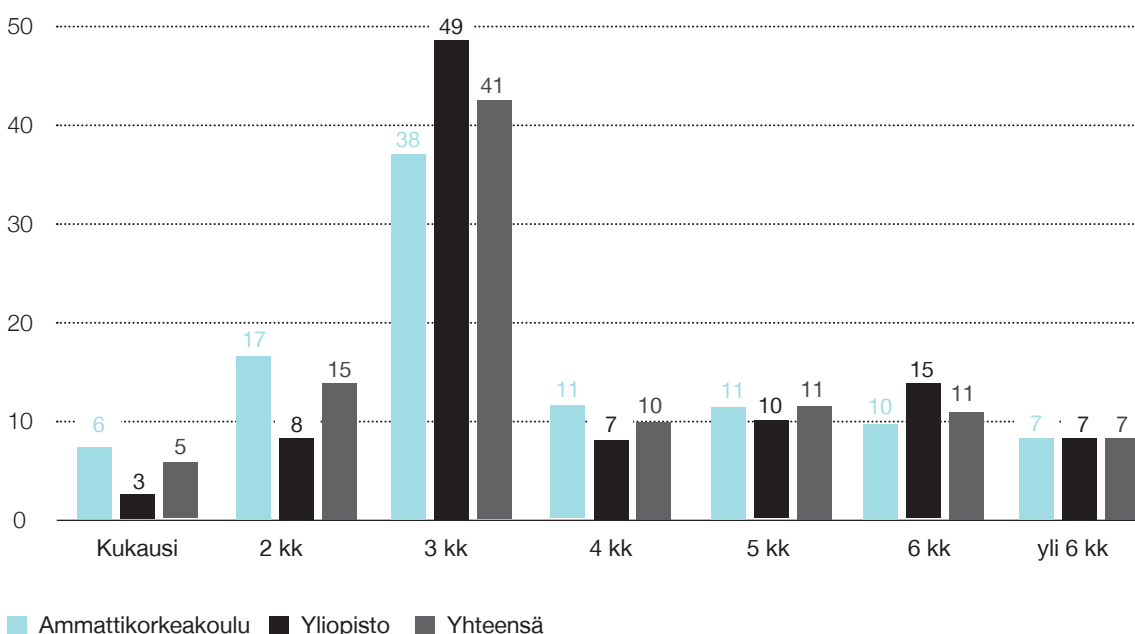
Ammattikorkeakouluissa kaikkiin tutkintoihin kuuluu pakollinen harjoittelujakso, ja kyselyyn vastanneista ammattikorkeakouluopiskelijoista 99 % vastasikin, että harjoittelu kuului pakollisena

osana opintoihin. (Kuvio 6). Yliopisto-opiskelijoista sen sijaan vain 17 % vastasi, että työharjoittelu on pakollinen osa opintoja. 69 % yliopisto-opiskelijoista ilmoitti suorittaneensa harjoittelun kiinnostuksesta harjoittelupaikkaa kohtaan.

Yli 60 % yliopisto-opiskelijoistakin oli kuitenkin sitä mieltä, että harjoittelun tulisi kuulua pakollisena osana kaikkiin korkeakoulututkintoihin. (kuvio 7) Tämä osoittaa, että opiskelijat pitävät korkeakouluharjoittelua erittäin tärkeänä osana korkeakoulututkintoa.

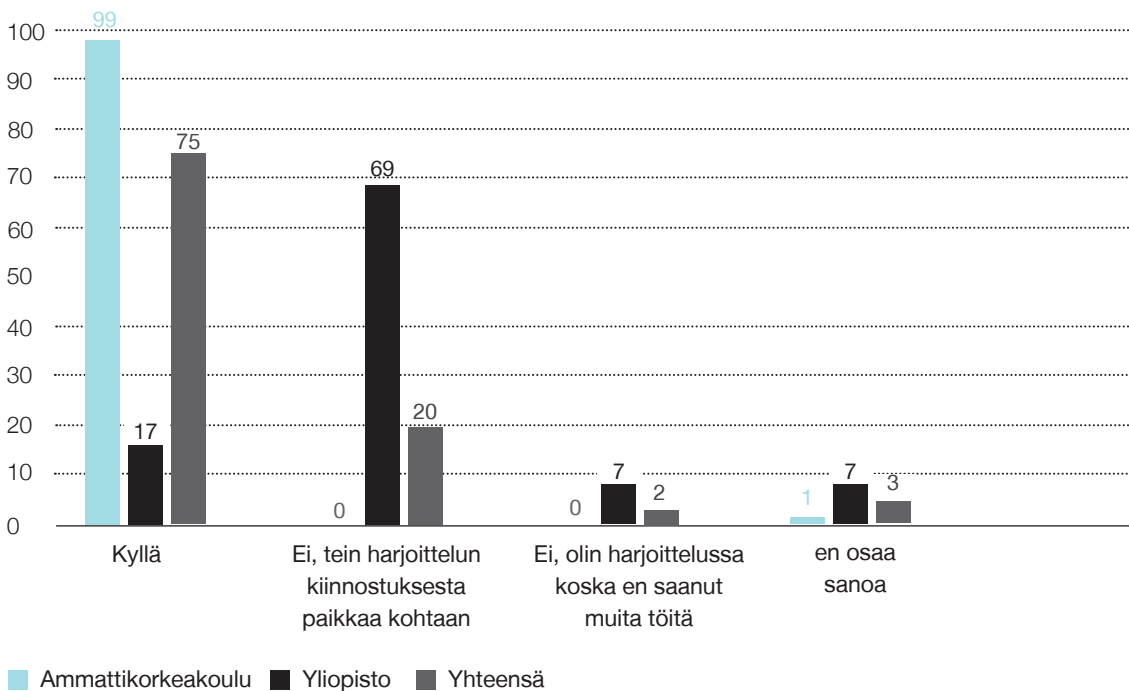
”Vaikka meille harjoittelu ei ole osa tutkintoa tuntuu se hyvin olennaiselta osalta saada hankittua viimeistään tässä vaiheessa, jotta syntyy yhteys työelämään vahvan teoreettisen ja käytännön opetuksen lisäksi. Ymmärrän tosin myös ettei siihen painoteta paljon, sillä yliopiston tavoite ei välttämättä ole pelkästään suoraan oman alan työn löytäminen.”

Kuvio 5. Harjoittelun kesto, prosenttia vastanneista

Lähde: Ornamon harjoittelubarometri 2018 © ORNAMO RY

Kuvio 6. Onko työharjoittelu pakollinen osa opintojasi? Prosenttia vastanneista

Lähde: Ornamon harjoittelubarometri 2018 © ORNAMO RY

Harjoittelupaikan löytäminen

Kyselyn tulosten perusteella harjoittelupaikan löytäminen on muotoilun opiskelijoille melko helppoa (Kuvio 8). Tulokseen tosin luultavasti vaikuttaa hieman se, että tähän kysymykseen kyselyssä vastasivat vain ne, jotka olivat jo löytäneet harjoittelupaikan. Sen sijaan avoimissa vastauksissa – joihin kommentteja pystyivät jättämään myös ne opiskelijat, jotka eivät olleet vielä suorittaneet harjoittelua – harjoittelupaikan löytymisen haasteellisuus oli yksi eniten esiin nouseva kommentti. Erityisesti korkeakouluilta kaivattiin enemmän apua ja tukea harjoittelupaikan löytymistä varten.

”Harjoittelupaikkaa hakiessani olisin kaivannut enemmän apua yliopistoltani, mutta onneksi sain paikan omalla aktiivisuudellani. Harjoittelu saisi mielestäni olla pakollinen taidelaoloilla.”

”Korkeakouluharjoittelupaikan löytäminen on minulle ja usealle luokkakaverille ollut haastavaa.”

”Muotoilijana on hyvin vaikea löytää alaa tukevaa harjoittelupaikkaa.”

”Koen suurta ahdistusta siitä että opiskelen viimeistä vuotta, eikä minulla ole oman alan työkokemusta, enkä ole päässyt mukaan yliopiston projekteihin joiden kautta voisoin solmia suhteita.”

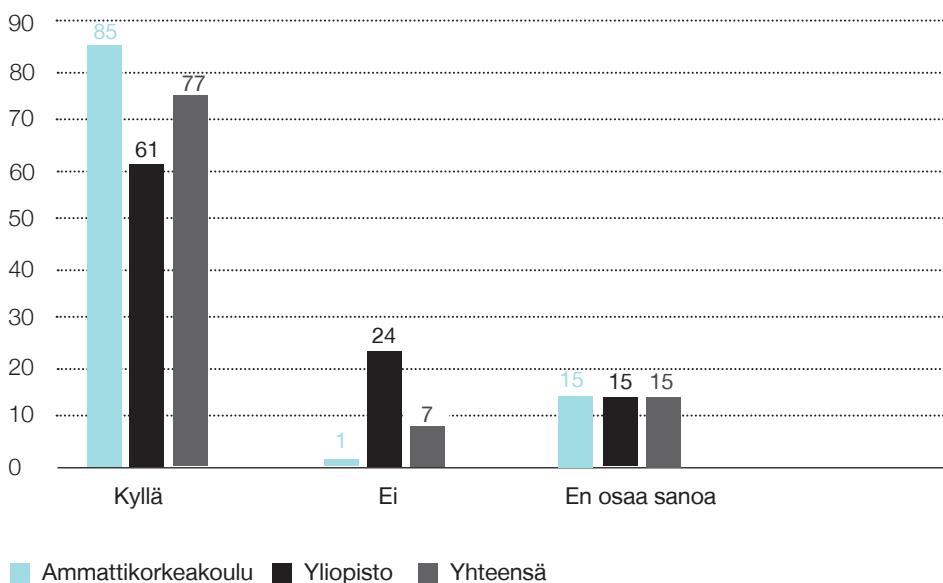
”Hain työharjoittelupaikkaa hyvin itsenäisesti ulkomaan opiskelijavaihdon jälkeen kesäloman aikana, joten en erityisemmin saanut tai edes tarvinnut apua työharjoitteluapaikan löytymiseen.”

”Hyvän harjoittelupaikan etsiminen oli suurimpia haasteita opintojen aikana.”

”Olen onnekas, että sain harjoittelupaikan ulkomailta lähestyttäessä työnantajaa omatoimisesti vaihtojaksoni aikana. Koen kuitenkin, että koulun pitäisi pystyä tukemaan ja ohjaamaan harjoitteluasioissa enemmän.”

”Mahdollisista harjoittelupaikoista on yllättävän vähän tietoa. Tarkoitin siis, että on hankala miettiä minne haluaa mennä, jos ei tiedä mitä vaihtoehtoja on olemassa. Suurin osa opiskelijoista menee vuodesta vuoteen aina samoihin paikkoihin mihin muutkin ovat menneet.”

Kuvio 7. Pitäisikö mielestäsi korkeakouluharjoittelun olla pakollinen osa kaikkia korkeakoulututkintoja? Prosenttia vastanneista

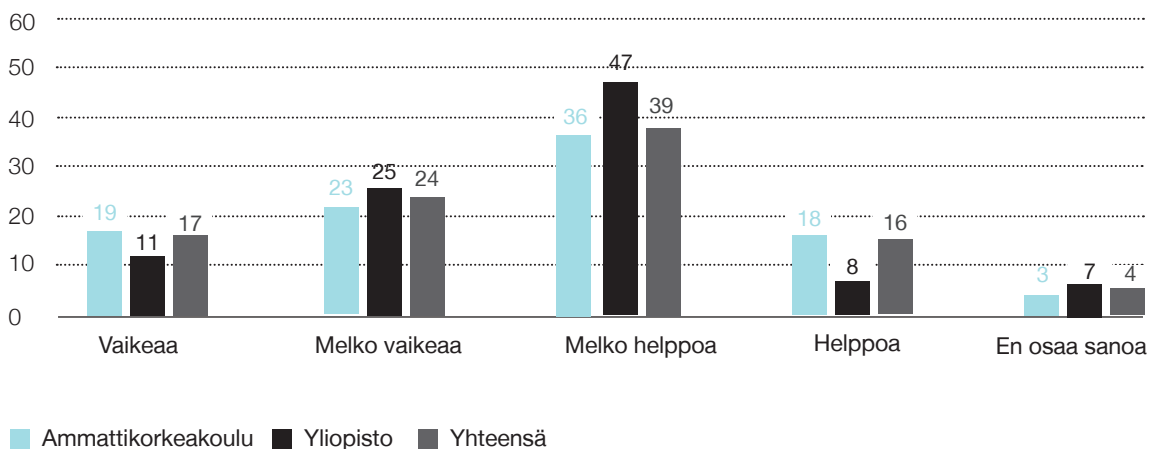

Lähde: Ornamon harjoittelubarometri 2018 © ORNAMO RY

Yli puolet kaikista kyselyyn vastanneista opiskelijoista oli löytänyt harjoittelupaikan lähestymällä itse työnantajaa. Avoimen työpaikkahaun kautta harjoittelupaikan oli löytänyt 17 % vastanneista. Tämä viittaa siihen, että ilmoituksia avoimista harjoittelupaikoista ei alalla juurikaan ole, vaan opiskelijoiden täytyy oma-aloitteisesti lähestyä työnantajia. Tämä tuli ilmi myös avovastauksissa.

Koulun kautta harjoittelupaikan oli löytänyt 7 % kaikista vastaajista – 14 % yliopisto-opiskelijoista, mutta vain 4 % ammattikorkeakouluopiskelijoista. Muita keinoja harjoittelupaikan löytymiseen olivat omat verkostot (5 %), aiempiin työtehtäviin liittyvät verkostot (3 %), minulle tarjottiin harjoittelupaikkaa (3 %) tai joku muu keino (5 %).

Kuvio 8. Harjoittelupaikan löytäminen, prosenttia vastanneista

Lähde: Ornamon harjoittelubarometri 2018 © ORNAMO RY

Harjoittelun palkallisuus ja toimeentulo harjoittelun aikana

Kyselyyn vastanneista yliopisto-opiskelijoista kaikki olivat sitä mieltä, että harjoittelun pitäisi olla palkallinen aina (81 %) tai useimmiten (19 %), (kuvio 9). Ammattikorkeakouluopiskelijoiden keskuudessa vastauksissa oli enemmän hajontaa, mutta heistäkin yli 80 % oli sitä mieltä, että harjoittelun tulisi olla palkallinen aina tai useimmiten.

Harjoittelun palkallisuus oli kyselyn loppuun jätetyissä avovastauksissa kaikkeista eniten kommentteja kerännyt asia. Avovastauksista nousi esiin lähes yksimielisyys siitä, että korkeakouluharjoittelun tulisi lähtökohtaisesti olla palkallinen.

Useimmiten näin ei kommenttien perusteella kuitenkaan ollut. Kommenteissa nousi esiin, että palkattomat korkeakouluharjoittelut ovat alalla melko yleisiä. Avovastauksista nousi esiin myös huomio siitä, että jotkut yritykset käyttävät palkattomia harjoittelijoita paikkaamaan vakituisten työntekijän tarvetta.

”Mielestäni korkeakouluharjoittelun pitäisi olla palkallista lakisääteisesti.”

”Harjoittelu oli palkaton, vaikka yritin neuvotella palkaksi 500e/kk, se ei onnistunut. Olin toivonut työnantajalta edes lounassetelit.”

”Toinen mitä näkee, että otetaan 3–5 harjoittelijaa tekemään vakituisten henkilön hommat, Yritys ei suostu palkkaamaan oikeaa työntekijää, vaan käyttää vuodesta toiseen ilmaisia harjoittelijoita tekemässä rahakkaita projekteja ilmaiseksi”.

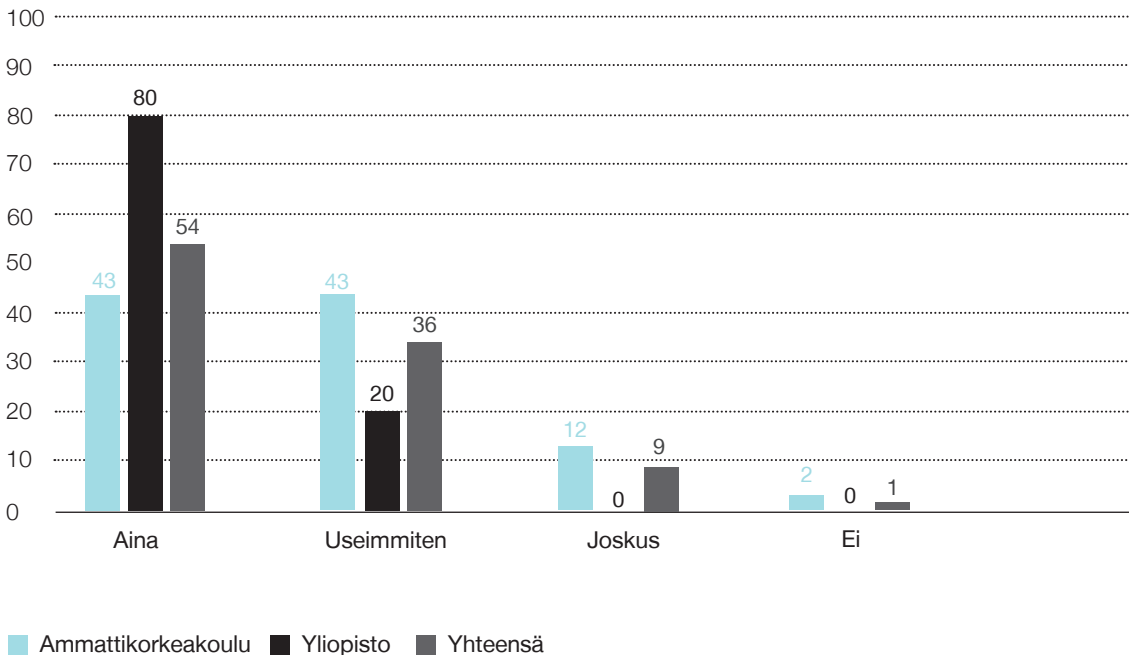
”Ongelmallisia ovat myös yritykset, jotka käyttävät jatkuvasti ilmaista opiskelijatyövoimaa.”

”Harjoittelujen pitäisi olla palkallisia ilman poikkeuksia”.

”Alalla työskenteleviä sekä harjoittelijoita poljetaan, mikäli on ilmaisia harjoitteluita. Opiskelija voi jäädä ilmaisten harjoitteluiden kierteeseen.”

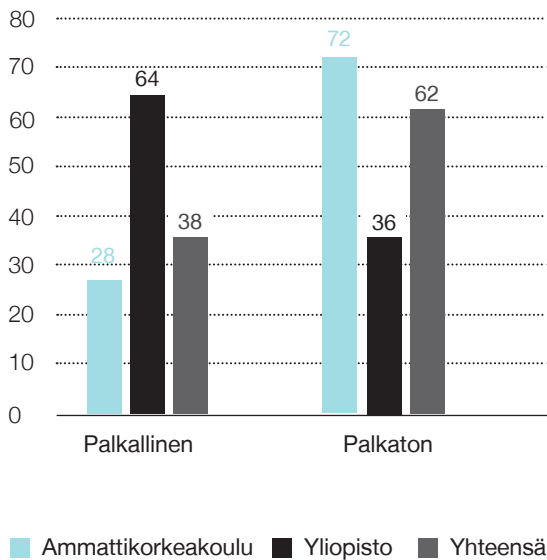
”Koin harjoittelut välttämättömiksi, sillä niissä opin alasta jossain määrin jopa enemmän kuin koulussa. Tämän takia palkaton harjoittelu ei sinänsä haitannut, vaikka palkka olisi ollut hyvä juttu.”

Kuvio 9. Pitäisikö korkeakouluharjoittelun mielestäsi olla palkallinen? Prosenttia vastanneista.

Lähde: Ornamon harjoittelubarometri 2018 © ORNAMO RY

Kuvio 10. Harjoittelun palkallisuus

Lähde: Ornamon harjoittelubarometri 2018

© ORNAMO RY

Kyselyn perusteella palkattomat harjoittelut ovat ammattikorkeakouluissa yleisempiä kuin yliopistoissa. Ammattikorkeakouluopiskelijoista 72 % kertoi, että harjoittelu oli palkaton, kun yliopisto-opiskelijoiden keskuudessa vastaava luku oli 36 %.

Opiskelijoilta kysyttiin myös, paljonko he saivat harjoittelusta palkkaa joko kuukausi- tai tuntipalkkana. Tuntipalkat on muutettu kuukausipalkaksi 37,5 viikoittaisen työtunnin perusteella, jotta ne ovat vertailukelpoisia kuukausipalkkojen kanssa.

Kyselyyn vastanneiden opiskelijoiden harjoittelupalkkojen keskiarvo oli 1267 euroa ja mediaani 1200 euroa kuukaudessa (83 vastaajaa). Kyselytutkimuksessa palkkoja ei ole tarkasteltu erikseen ammattikorkeakoulun ja yliopiston kohdalla, sillä tarkemmat rahamääräiset tiedot eivät ole tarpeeksi luotettavia julkaistaviksi vastaajien pienestä määrästä johtuen. Palkat olivat joka tapauksessa saman suuntaisia sekä ammattikorkeakoulu- että yliopisto-opiskelijoiden keskuudessa.

Kokopäivätyöstä maksettavan palkan tulisi vuoden 2018 vaatimusten mukaan olla 1189 euroa kuukaudessa tai vähintään työehtosopimuksen vähimmäispalkan suuruisen, jotta se kerryttäisi ansiosidonnaista työttömyysturvaa. Positiivista on, että kyselyn perusteella muotoilun opiskelijat saavat keskimäärin palkkaa yli työttömyysturvan kartuttamisen minimimäärän. On kuitenkin huo-

mioitava, että lähes puolella (47 prosentilla) palkkaa saaneista palkka oli alle ansiosidonnaisen työttömyysturvan kerryttämisen ehdon.

”Olisi erittäin hienoa, että suunnittelutyötä arvostettaisiin ja työstä oltaisiin valmiita maksamaan edes jonkinlaista korvausta.”

”Vaatetuslalla harjoittelusta ei saa palkkaa tai jos saa, on TODELLA onnekas. Useat yritykset tuntuvat käyttävän opiskelijoita työvoimana, kun eivät halua säästösyistä palkata työntekijöitä vaikka tarvetta olisi.”

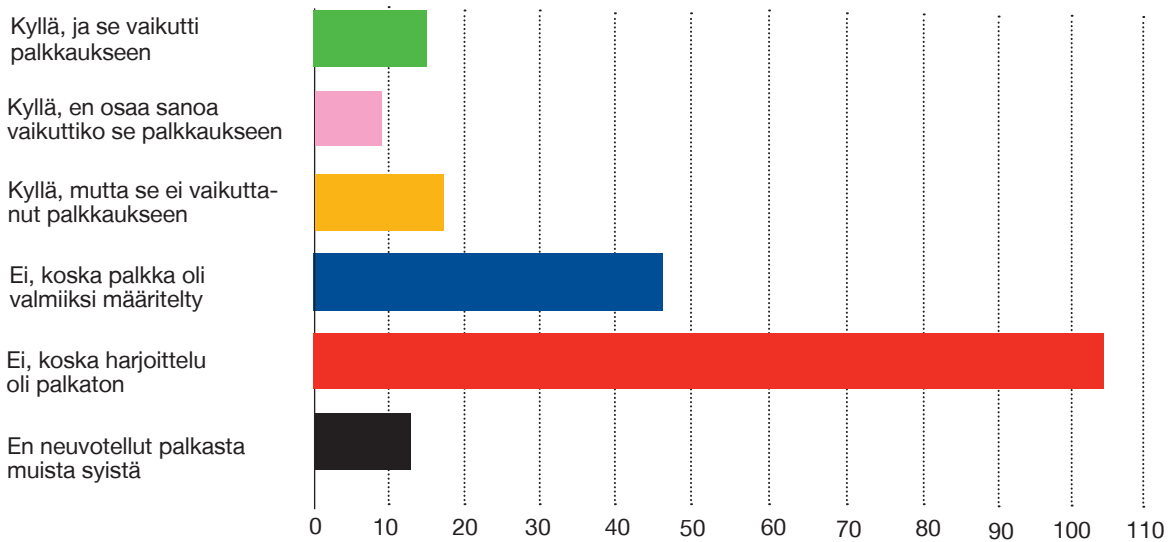
”Olen myös kuullut, että muutamat toimistot kierrättävät ilmaisia harjoittelijoita ja laskevat heille valtavasti työtehtäviä ilman sen kummempaa ohjausta.”

”Kelan minimipalkka korkeakouluharjoittelijalle (n. 1200 e) pitäisi olla vähintään, minkä yritys maksaa harjoittelijalle. Näitä vähimmäiskuluja pitäisi viestiä paljon, jotta opiskelija voisi suoraan sanoa, että palkka on liian pieni. 50–80% normityöntekijän palkasta on niin abstrakti numero, ettei sellaisesta saa mielikuvaa, mikä on sopiva harjoittelijan palkka.”

”Vaikea löytää harjoittelupaikkaa, jossa maksetaan välttämättömien elinkustannusten verran.”

”Työskentelen edelleen samassa yrityksessä, johon menin harjoitteluun opintojeni aikana. Minua on useasti keuhuttu rohkeudestani hakea harjoittelupaikkaa. Aluksi työnantaja ei ollut valmis ottamaan minua harjoitteluun, mutta ehdotin, että olisin kuukauden ilman palkkaa ja neuvottelisimme sen jälkeen harjoittelun loppuajan palkkauksesta. Mielestäni tämä oli merkittävä seikka miksi olen edelleen samassa paikassa vakituisena työntekijänä. Ehdin sen kuukauden aja näyttämään osaamiseni ja vakuuttamaan työnantajan, minkä jälkeen loppu harjoittelu oli palkallista.”

Kuvio 11. Oliko sinulla mahdollisuutta neuvotella palkasta työnantajan kanssa, prosenttia vastanneista

Lähde: Ornamon harjoittelubarometri 2018 © ORNAMO RY

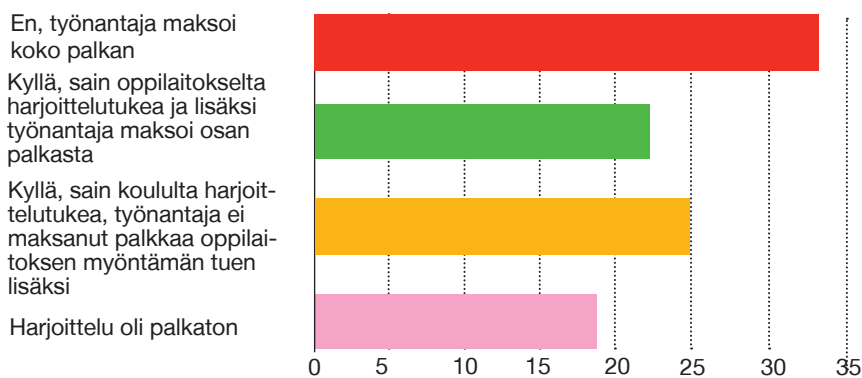
Yliopiston harjoittelutuki ja opintotuki

Yliopistoissa on käytössä harjoittelutuki, jolla katetaan osa opiskelijan harjoittelukuluista. Opintoaloittain kuitenkin vaihtelee, jaetaanko tukea kaikille opiskelijoille. Kyselyssä tiedusteltiin, missä määrin yliopisto-opiskelijat olivat saaneet koululta tukea harjoittelua varten. Vastaajista 45 % oli saanut yliopistolta harjoittelutukea. 25 prosentilla vastaajista koko palkka muodostui yliopiston har-

joittelutuesta ja 22 prosentille työnantaja maksoi osan palkasta. (kuvio 12)

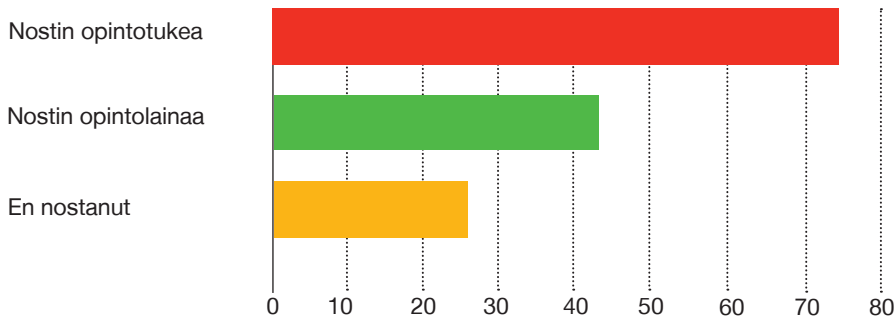
”On järkyttävää, miten yleisiä palkattomat harjoittelut ovat. Yliopiston harjoitteluvoucherilla ei pitkälle pötkitä, eikä vouchereita edes riitä kaikille hakijoille. Tuntuu, että harjoittelu on kuitenkin elintärkeä, mikäli alalla aikoo työllistyä, kun koulutus ei opeta riittävällä tasolla käytännön työelämätaitoja suunnittelutaitojen lisäksi.”

Kuvio 12. Saitko oppilaitokselta rahallista tukea harjoittelua varten? (yliopistot), prosenttia vastanneista

Lähde: Ornamon harjoittelubarometri 2018 © ORNAMO RY

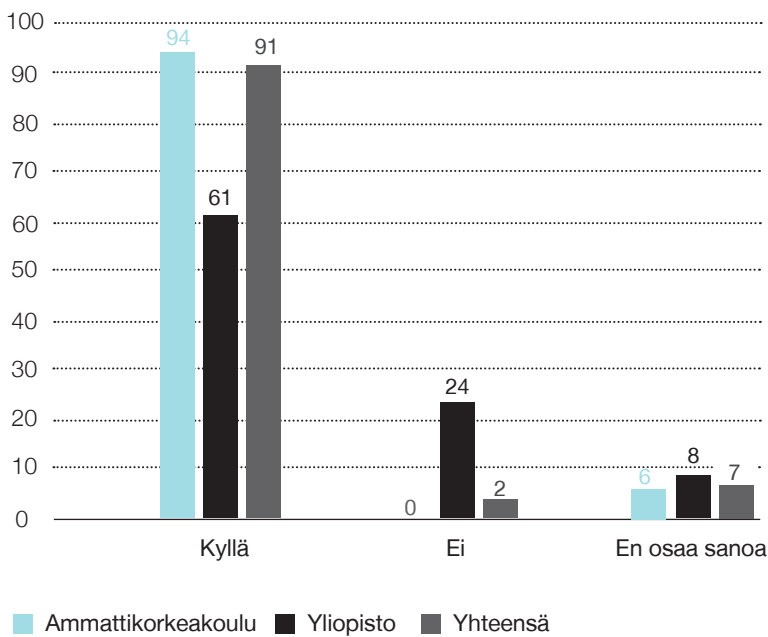
Kuvio 13. Nositko harjoittelun aikana opintotukea ja/tai opintolainaa? Prosenttia vastanneista

Lähde: Ornamon harjoittelubarometri 2018 © ORNAMO RY

Työharjoitteluun liittyvät opintopisteet

Kuvio 14. Saitko harjoittelusta opintopisteitä? Prosenttia vastanneista

Lähde: Ornamon harjoittelubarometri 2018 © ORNAMO RY

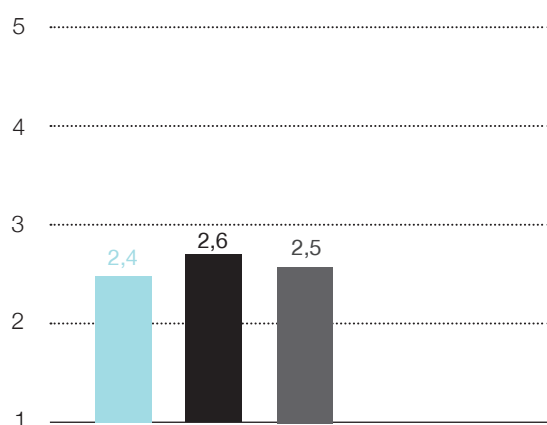
73 % opiskelijoista nosti harjoittelunsa aikana opintotukea (kuvio 13). Yli puolet (56 %) myös niistä opiskelijoista, jotka saivat harjoittelusta palkkaa, nostivat lisäksi opintotukea. 30 % palkallisessa harjoittelussa olleista nosti opintolainaa.

Palkattomassa harjoittelussa olleista opiskelijoista 85 % nosti opintotukea ja puolet opintolainaa. Tämä osoittaa, että opintotuki on harjoittelussa oleville opiskelijoille tärkeä toimentulon lähde – vaikka harjoittelu olisi palkallinen. Jotta opiskelija voi saada harjoittelun ajalta opintotukea, täytyy harjoittelusta kertyä vähintään viisi opintopistettä tuki-kuukautta kohden.

Korkeakoulun tarjoama tuki ja ohjaus

Kyselyssä tiedusteltiin, onko opiskelijan korkeakoulussa nimetty harjoitteluvastaava, joka ohjaa opiskelijoiden harjoittelua. Yliopisto-opiskelijoista lähes puolet (47%) ei osannut sanoa ja 28% vastasi, että ei ole. Ammattikorkeakouluopiskelijoista yli puolet vastasi, että vastaava on nimetty, 27% ei osannut sanoa. Erityisesti opiskelijoiden jättämissä avovastauksissa korostui tarve koululta saatavaan ohjaukseen ja neuvontaan harjoittelupaikan haussa.

Kuvio 15. Korkeakoulu tarjosi riittävästi ohjausta ja työkaluja harjoittelupaikan löytymiseksi?

Täysin eri mieltä = 1

Täysin samaa mieltä = 5

■ Ammattikorkeakoulu ■ Yliopisto ■ Yhteensä

Lähde: Ornamon harjoittelubarometri 2018

© ORNAMO RY

”Nyt hakiessani toiseen työharjoitteluun ulkomaille, koen koulun tuen ja kontaktien olevan olemattomat. Käytännön järjestelyihin on apuja, mutta muuten olen täysin omillani haun suhteen.”

”Korkeakouluharjoittelusta löytyy todella vähän tietoa ja sekin tieto on sekavaa.”

”Kukaan ei auta harjoitteluun haun kanssa ja tuntuu aivan mahdottomalta pystyä asiaan yksin.”

”Harjoittelupaikkoja olisi mukava saada koulun kautta. Yritysprojekteja on ollut mutta niistä ei ole mitään kukaan saanut harjoitteluksi. Muotoilutoimistojen pitäisi toimia yhdessä koulujen kanssa enemmän ja tarjota näitä paikkoja.”

”Koulun tuki on riittämätöntä sellaisissa harjoitteluissa, joissa tarvitsisi opettajan tukea. Opettajia on vaikea tavoittaa ja saada kommenttia harjoittelua varten tehdyistä töistä. Työharjoittelu sysätään pelkästään sitä tarjoavalle yritykselle.”

”Koululta pitäisi saada ohjeistusta harjoittelun hakemiseen ja muihin käytäntöihin (meillä siitä ei puhuttu käytännössä lainkaan).”

Harjoittelukäytännöt työpaikoilla

Vastaajia pyydettiin arvioimaan, miten hyvin erilaiset työhön perehdytykseen, työtehtäviin, työnantajaan, työilmapiiriin ja työkokemukseen liittyvät positiiviset väittämät toteutuivat harjoittelupaikoissa. Kaiken kaikkiaan vastaajat katsoivat, että esitetyt positiiviset väittämät toteutuivat melko hyvin (Kuvio 16). Erityisesti opiskelijat arvioivat työilmapiiriin liittyvät seikat korkealle. Harjoittelijat kokivat itsensä tervetulleiksi työpaikoille melko hyvin ja tunsivat, että työtä harjoittelijana arvostettiin työyhteisössä. Harjoittelun aikana opittuja työtehtäviä pidettiin yleisesti tarpeellisina tulevaa työuraa ajatellen ja suurin osa myös uskoi, että harjoittelusta on hyötyä myöhemmin töitä haettaessa.

”Korkeakouluharjoittelu antaa mahdollisuuden luoda kontakteja yritykseen ja voi sitä kautta tukea työllistymistä opintojen jälkeen. Työllistyminen on kuitenkin mahdollista vain, mikäli yritys on resursseiltaan asemassa, jossa työllistyminen on mahdollista, minkä vuoksi omia mielenkiintoja vastaaviin pienempiin yrityksiin voi olla pelottavaa hakea (tukikuukaudet kuluvat, mutta mitään varmaa ei tulevaisuudelle luoda). Toisaalta, kaikki kokemus on hyvästä ja mahdolliseen tulevaan työkuvaan on hyvä tutustua, vaikkei työsuhdetta harjoittelun jälkeen syntyisikään.”

Avovastauksissa opiskelijat sen sijaan toivat jonkin verran esiin myös negatiivisia harjoittelukokemuksia. Negatiiviset kokemukset liittyivät esimerkiksi esimiehen toimintaan ja harjoittelijan oikeuksiin. 📍

”Harjoitteluni oli loistava, varsinkin ihmiset olivat aivan ihania. Opin harjoittelun aikana enemmän kuin olin koulussa ompelusta oppinut.”

”Koulun ohessa ja tutkintoon sisältyen olen suorittanut koulun ohessa projekteja freelance-rina tai ryhmässä alaani ja koulutukseeni liittyen. Koen oppineeni niistä useimmiten todella paljon.”

”Harjoittelun aikana tunsin suurta kiitollisuutta työnantajaani kohtaan ja koin itseni arvostetuksi. Kun olen saanut harjoittelukokemukseeni etäisyyttä, olen ymmärtänyt kuinka paljon kiltteyttäni ja tunnollisuuttani käytettiin hyväksi.”

”Harjoittelut ovat tärkeitä ja niistä oppii paljon, vaikka monissa alan harjoitteluissa joutuukin tekemään paljon myös ns. hanttihommia (kahvinkeitto-tyyppisiä) ja harjoittelijoita saatetaan kohdella aika huonosti.”

”Koulusta saadut perustiedot osoittautuivat

puutteellisiksi työharjoittelun aikana, jotta olisin selviytynyt minulle tarkoitettuista työtehtävistä, eikä työnantajalla ollut aikaa ja resursseja opettaa niitä.”

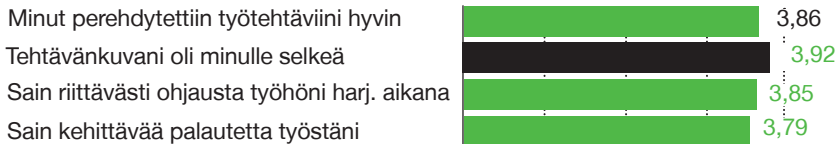
”Harjoittelu meni muuten ihan hyvin, kunnes viimeisellä viikolla työnantaja alkoi laittamaan sanoja suuhuni, valehtelemaan ja muutenkin suhtautumaan minuun erittäin lapsellisesti, ja antoi todella huonon arvioinnin täysin perättömästi.”

”Minulle jäi harjoittelusta hyväksikäytetty olo. En oppinut mitään uutta, sillä työnantajalla oli käyttöä vain olemassa oleville taidoille. Harjoittelun jälkeen minulle tarjottiin lisää töitä, mutta huonolla korvauksella ja freelance-rina. Toivoisin, että koulu valvoisi harjoittelun sisältöä, toteutumista ja työnantajan toimia enemmän.”

”Loppujen lopuksi firman pomot yrittivät kiristää minua jäämään neljänneksikin kuukaudeksi palkattomaan harjoitteluun sillä uhalla etteivät kirjoita työtodistusta.”

**Kuvio 16. Arviot harjoittelukokemuksesta,
täysin erimielttä = 1
täysin samaa mieltä = 5**

PEREHDYTYS, OHJAUS JA PALAUTE

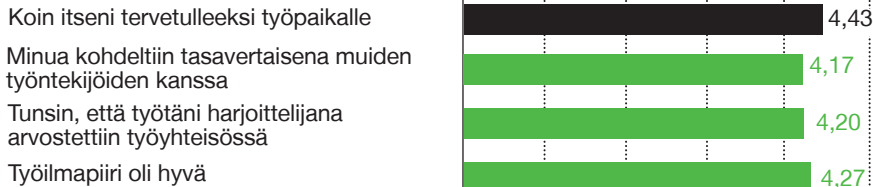
TYÖTEHTÄVÄT

TYÖNANTAJA

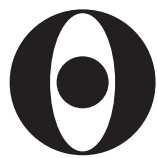
TYÖILMAPIIRI

TYÖKOKEMUS

Lähde: Ornamon harjoittelubarometri 2018 © ORNAMO RY

ornamo